

MAJÚSCULES I MINÚSCULES

Sumari

- Accidents geogràfics
- Càrrecs oficials
- Conferències i discursos
- Cursos i assignatures
- Dependències, edificis i parts d'edificis
- Dies de la setmana, mesos i estacions
- Divisions territorials
- Documents acreditatius
- Documents oficials
- Entitats locals territorials
- Estudis
- Festivitats i commemoracions
- Fets singulars de la història
- Institucions, establiments i entitats
- Institucions, establiments i entitats: noms abreujats
- Jornades, simposis i altres activitats instituïdes oficialment
- Moviments culturals
- Noms científics
- Noms d'edificis
- Noms de dinasties i llinatges
- Objectes personalitzats
- Òrgans de gestió
- Parts de documents
- Períodes històrics i geològics
- Planetes, satèl·lits i constel·lacions
- Productes
- Programes d'intercanvi i cooperació
- Publicacions periòdiques i col·leccions
- Punts cardinals
- Sobrenoms, renoms i pseudònims
- Teories i fórmules
- Títols de llibres, articles, obres artístiques, etc.
- Topònims catalans amb article
- Topònims no catalans amb article
- Topònims urbans
- Tractaments abreujats
- Tractaments estrangers
- Tractaments genèrics
- Tractaments protocol·laris

Accidents geogràfics

S'escriuen amb minúscula sempre que sigui una designació genèrica.

- *la vall de Bianya* (però amb majúscula si es tracta del municipi)
- *la mar Roja*
- *l'oceà Pacífic*
- *el delta de l'Ebre* (però, *el Delta*)
- *la plana de Vic*
- *la serra de Collserola*
- *la península Ibèrica*

Càrrecs oficials

S'escriuen amb minúscula inicial.

- *el vicerector d'Economia i Administració*
- *els presidents de les divisions*
- *la vicedegana Rosa Solé*
- *el conseller d'Ensenyament*

Però si van precedits de les formes de tractament protocol·lari, s'escriuen amb majúscula.

- *Excel·lentíssim i Magnífic Senyor Rector*

Conferències i discursos

Només s'escriu amb majúscula la lletra inicial del títol (i les altres que correspon de fer-ho per les altres regles).

- *la conferència «El ciutadà del 2000»*
- *la ponència titulada «La dansa i el cinema»*
- *una ponència sobre dansa i cinema*

Cursos i assignatures

En les denominacions d'assignatures, màsters, doctorats i cursos de postgrau s'escriuen sempre amb majúscula inicial els substantius i els adjectius que les formen.

- *diploma de postgrau en Mètodes Quantitatius i Informàtics Aplicats a la Gestió Empresarial*
- *doctorat en Ciència Cognitiva i Llenguatge*
- *l'especialitat d'Economia General i Administracions Públiques*
- *l'àrea de coneixement de Didàctica de les Ciències Socials*
- *l'assignatura Estadística*

En les denominacions de la resta de cursos, dels quals no s'expedeix títol, s'escriu només amb majúscula inicial la primera paraula.

- *el curs Mineralogia determinativa*
- *el curs Introducció als mètodes d'estudi de la geologia del subsòl*
- *el taller d'Expressió sonora*

Però, si es tracta de disciplines, s'escriuen amb minúscula.

- *un article sobre física quàntica*
- *disciplines com la botànica, la química, la medicina*

Els nivells i els noms dels exàmens d'idiomes s'escriuen amb una majúscula o una minúscula inicials d'acord amb la designació pròpia de cada idioma.

- *el First Certificate*
- *el Proficiency*

Dependències, edificis i parts d'edificis

S'escriuen amb minúscula sempre que es designen amb mots genèrics, i amb majúscula inicial quan és la denominació específica d'un edifici o d'una estança singulars.

- *l'aula d'informàtica de la Facultat de Filologia de la UB*
- *l'aula de màster*
- *l'aula 124*
- *la sala de juntes*
- *la sala de graus*
- *les Cúpules*
- *les Drassanes*
- *el Pavelló Rosa*
- *el Paranimf*
- *l'Aula Magna*
- *el Pati de Ciències*

Dies de la setmana, mesos i estacions

S'escriuen sempre amb minúscula.

- *L'acte tindrà lloc el dilluns 29 de gener.*
- *Barcelona, 2 de novembre de 1997*
- *Les obres es faran durant aquest estiu.*

Divisions territorials

S'escriu sempre amb minúscula la designació genèrica que acompanya el nom d'una demarcació o d'una divisió territorial.

- *la província de Tarragona*
- *la comarca d'Osona*
- *la regió d'Alsàcia-Lorena*
- *la comunitat autònoma d'Aragó*

Documents acreditatius

S'escriuen amb minúscula inicial.

- *el document nacional d'identitat*
- *el passaport*
- *la cartilla de la Seguretat Social*
- *la llicència fiscal*
- *el carnet d'estudiant*
- *el llibre de família*
- *un diploma d'assistència i aprofitament*
- *el títol de llicenciat en Matemàtiques*

Documents oficials

Els substantius i adjectius que componen el títol d'un document oficial s'escriuen amb minúscula inicial, exceptuant la inicial del mot que designa la classe de document i dels noms propis que formen part del títol. Se segueix la mateixa norma quan es tracta de denominacions de tramitacions que corresponen al títol d'un document oficial. S'escriuen amb minúscula inicial les denominacions genèriques corresponents.

- *el Projecte de construcció d'un sobreexidor al sector nord de Manresa*
- *els Estatuts de la Universitat de Barcelona*
- *un dictamen de comissió*
- *correcció d'errada de l'Ordre de 10 de juliol de 1989*
- *el compliment de la Sentència de l'Audiència Territorial de Barcelona de 13 de juliol de 1987*
- *la Resolució de 12 de setembre de 1989, per la qual es fa pública la relació d'ensenyaments seleccionats*
- *el Pla plurianual de la Universitat de Barcelona*
- *el Pla d'estudis de 1992 de la llicenciatura en Farmàcia*
- *la Llei orgànica 11/1983, de 25 d'agost, de reforma universitària*
- *la Llei 8/1980, de 10 de març, de l'estatut dels treballadors*
- *el Reial decret 480/1981, de 6 de març*
- *el Codi civil espanyol*
- *la Constitució de Weimar*
- *la Memòria acadèmica de 1996*
- *l'Acord marc de cooperació científica en Geologia*
- *el Text refós de l'estatut dels treballadors*

Entitats locals territorials

S'escriuen amb majúscula inicial tots els elements, tret dels articles i de les preposicions, que componen la forma establerta d'una comarca, un municipi, un agregat, una entitat local menor o un barri.

- *les Illes Balears*
- *la Vall d'Aran*
- *Sant Pere dels Arquells*

- *Sant Andreu*
- *Castellar de n'Hug*

Estudis

S'escriuen sempre amb minúscula inicial.

- *el curs d'aptitud pedagògica (CAP)*
- *el curs d'orientació universitària (COU)*
- *el primer cicle d'ensenyament universitari*
- *l'ensenyament secundari obligatori (ESO)*
- *la reforma del sistema educatiu*
- *les proves per a l'accés a la universitat (PAAU)*
- *un doctorat*
- *un màster*
- *una llicenciatura*

Però l'ensenyament de Dret i un llicenciat en Biologia.

Festivitats i commemoracions

S'escriuen sempre amb majúscula inicial, tant els substantius com els adjectius que la componen.

- *Nadal*
- *l'Onze de Setembre*
- *la Setmana Santa*
- *el Divendres Sant és inhàbil*
- *el Primer de Maig*
- *Dijous Gras*
- *la diada / el dia de Sant Jordi*

Fets singulars de la història

S'escriuen amb majúscula.

- *la Primera Guerra Mundial*
- *la Segona República*
- *la Primavera de Praga*
- *la Guerra Civil*
- *la Revolució Industrial*
- *l'Imperi Romà*
- *la Renaixença*

Institucions, establiments i entitats

S'escriuen amb minúscula inicial excepte si formen part del nom d'una entitat formalment constituïda.

- *aquesta institució*
- *les universitats de Catalunya*
- *la Facultat de Geografia i Història*
- *la Divisió IV*
- *la Unió Europea*
- *la Sala Contenciosa Administrativa del Tribunal Superior de Justícia*
- *la Seguretat Social*
- *els instituts de batxillerat*
- *el Col·legi Ramon Llull*
- *el Centre d'Acollida Els Llimoners*
- *el teatre Romea*

En el cas de les designacions d'entitats juridicoadministratives i religioses, l'adjectiu que acompanya el nom s'escriu sempre amb minúscula.

- *l'Administració pública*
- *la Hisenda pública*
- *l'Estat espanyol*

Institucions, establiments i entitats: noms abreujats

Se segueix la mateixa norma que en el punt anterior.

- *l'Administració* (per *l'Administració pública*)
- *l'Estat* (per *l'Estat espanyol*)
- *la Universitat* (per *la Universitat de Barcelona*)

Jornades, simposis i altres activitats instituïdes oficialment

S'escriuen amb majúscula inicial les denominacions exactes que corresponen a designacions d'activitats oficialment instituïdes o amb una individualitat clara en la vida social.

Les denominacions genèriques s'escriuen amb minúscula inicial.

- *III Simposi d'Ensenyament i Història de les Ciències i de les Tècniques*
- *un simposi sobre ensenyament*
- *Conferència de Rectors Europeus*
- *la Segona Setmana d'Estudis Africans*
- *les Jornades de Portes Obertes de la UB*
- *Premi Nacional Ramón y Cajal*

Moviments culturals

S'escriuen amb minúscula.

- *el romanticisme*
- *Florència, bressol de l'humanisme*

- *el darwinisme*
- *l'impressionisme*

Excepte la Renaixença i el Renaixement.

Noms científics

Només s'escriu amb majúscula la inicial del primer element i els noms de persona que inclogui.

- la família de les rosàcies (*Ribus thyrsoides*)
- el pingüí austral reial (*Aptenodytes patagonica*)
- el gènere *Spheniscus*
- el pi negre (*Pinus uncinata*)

En canvi, les formes catalanitzades s'escriuen amb minúscula.

- *la classe dels lamel·libranquis*
- *la família de les solanàcies*
- *el subordre dels fissípedes*
- *l'ordre dels gadiformes*

Noms d'edificis

S'escriuen amb minúscula sempre que sigui una designació genèrica. I s'escriuen amb majúscula inicial tots els substantius i adjectius quan formen part d'edificis singulars.

- *el Palau de les Heures*
- *la Llotja (de Barcelona)*
- *l'edifici de les Cúpules*
- *la casa Batlló*
- *el Palau de la Música Catalana*
- *les Llars Mundet*

Noms de dinasties i llinatges

S'escriuen amb majúscula inicial.

- *l'època dels Àustries*
- *la Florència dels Mèdici*
- *els Montcada*

Objectes personalitzats

S'escriuen amb majúscula inicial.

- *l'Excalibur* (espasa)
- *el Titanic* (transatlàntic)

Òrgans de gestió

S'escriuen amb minúscula inicial excepte si formen part d'un òrgan formalment constituït.

- *el Comitè Acadèmic de la UB*
- *el Ministeri d'Afers Estrangers*
- *el Servei de Personal de la UB*
- *el Vicerectorat d'Economia i Organització*
- *la Junta de Govern de la UB*
- *la Xarxa de Dinamització Lingüística de la UB*
- *les Corts Generals espanyoles*
- *les secretaries dels departaments*

Parts de documents

S'escriuen amb minúscula inicial.

- *el preàmbul*
- *el títol primer*
- *l'apartat c de l'article 13*
- *la disposició transitòria 6a*
- *el capítol I*
- *l'annex II*

Períodes històrics i geològics

S'escriuen amb minúscula.

- *l'era cristiana*
- *l'edat mitjana*
- *la decadència*
- *l'edat de pedra*
- *el triàsic*
- *el neolític*

En textos especialitzats (sobretot en les àrees de coneixement d'història i de geologia), però, és habitual l'ús de la majúscula inicial perquè es considera que les paraules que designen aquests períodes són noms propis.

Planetes, satèl·lits i constel·lacions

S'escriuen amb majúscula inicial.

- *Mart*
- *l'Óssa Major*
- *la Via Làctia*
- *el planeta Terra*

Productes

S'escriuen amb majúscula inicial si fan referència a una marca concreta, i amb minúscula si es tracta d'un genèric.

- *un Cinzano*
- *una aspirina*
- *un jeep*

Les denominacions mitjançant el topònim d'origen s'escriuen amb majúscula inicial quan formen part del complement de nom del producte en qüestió.

- *el vi del Priorat*
- *un formatge del Montsec*

En la resta de casos s'escriuen amb minúscula inicial.

- *un priorat de primera*
- *un montsec molt gustós*

Programes d'intercanvi i cooperació

Les denominacions dels programes d'intercanvi i de cooperació s'escriuen amb majúscula inicial (i íntegrament amb majúscules si es tracta d'una sigla o d'un acrònim), però amb minúscula inicial el mot genèric —programa— que sol precedir-les. Si la designació del programa és també genèrica, s'escriu sols amb majúscula el primer mot.

- *el IV Programa marc*
- *el Programa de formació per al PAS de la UB*
- *el programa Sòcrates*
- *el programa ERASMUS* (sigla d'European Community Action Scheme for the Mobility of University Students)

Publicacions periòdiques i col·leccions

S'escriuen amb majúscula inicial tots els elements que en componen el nom, llevat dels articles interiors i de les preposicions.

- *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya*
- *El Temps*
- *Revista de Física*
- la col·lecció «El Balancí»

¹**Nota:** La utilització de cursiva en els exemples anteriors és la que s'aplica en un text escrit en rodona.

Punts cardinals

S'escriuen amb minúscula inicial, excepte si es representen amb els símbols internacionals o formen part d'un topònim.

- *la costa nord dels Països Catalans*
- *l'est d'Europa*
- *Amèrica del Sud*
- *les civilitzacions d'Orient*
- *NE* (nord-est)

Sobrenoms, renoms i pseudònims

Els substantius i adjectius que formen els sobrenoms, renoms i pseudònims s'escriuen amb majúscula inicial.

- Martí l'Humà
- Salvador Seguí, *el Noi del Sucre*

Vegeu nota 1, pàg. 177.

Teories i fórmules

S'escriuen amb minúscula inicial excepte els noms propis que formin part de la denominació.

- *el teorema de Pitàgores*
- *el teorema del valor mitjà*
- *la teoria de la relativitat*
- *el criteri de D'Alembert*
- *la fórmula de Taylor*

Títols de llibres, articles, obres artístiques, etc.

Només s'escriu amb majúscula la lletra inicial del títol (i les establertes per altres regles).

- *D'arquitectura*, de Vitruvi
- *El pèndol de Foucault*, d'Umberto Eco
- *El desconsol*, de Clarà
- *Les senyorettes*, d'Avinyó de Picasso
- *Les estacions*, de Haydn
- l'article del diari «La conversa a dues llengües» proposa [...]

Vegeu nota 1, pàg. 177.

Topònims catalans amb article

L'article s'escriu sempre amb minúscula i experimenta les contraccions normals de l'article amb altres partícules.

- *el Maresme*
- *l'Anoia*
- *els municipis del Barcelonès*
- *l'Hospitalet de Llobregat*

Topònims no catalans amb article

L'article s'escriu amb majúscula inicial i no experimenta cap contracció.

- *Los Angeles*
- *d'El Escorial*
- *Le Havre*
- *La Rioja*

Però s'escriu amb minúscula inicial i es contrau l'article dels topònims no catalans amb forma catalanitzada.

- *l'Havana*
- *el Caire* > *del Caire*
- *els Estats Units* > *dels Estats Units*
- *el Sàhara* > *del Sàhara*

Topònims urbans

S'escriu amb minúscula la designació genèrica que els acompanya. Les abreviatures també s'escriuen amb minúscula.

- *el passeig de Gràcia*
- *la ronda de Sant Pere*
- *el carrer del Consell de Cent*
- *el c. del Consell de Cent*
- *el barri de Sant Martí de Provençals*
- *el campus de Pedralbes*
- *la zona universitària de Pedralbes*

Aquesta designació genèrica, però, s'escriu amb majúscula inicial quan és usada absolutament com a nom de lloc i quan s'esmenta toponímia menor en una altra llengua.

- *la Gran Via de les Corts Catalanes*
- *la Rambla de Badalona*
- *Trafalgar Square*
- *Rue de Rivoli*

Tractaments abreujats

S'escriuen amb majúscula inicial.

- *Dra. Rovira*
- *Prof. Carreres*
- *Excm. i Mgfc. Sr. Rector*
- *Sr. Rovira*

Tractaments estrangers

S'escriuen amb majúscula inicial.

- *Sir Lawrence Olivier*
- *Don Pedro Crespo*
- *Madame Dupont*
- *Frau Maria Braun*

Tractaments genèrics

S'escriuen amb minúscula inicial.

- *la professora titular d'universitat Rosa Camí*
- *l'advocat Joan Puig*
- *l'auxiliar administratiu Ramon Vidal*
- *el doctor honoris causa Cosme Puig*

Tractaments protocol·laris

S'escriuen amb majúscula inicial.

- *Excel·lentíssim i Magnífic Senyor Daniel Pedrosa*
- *Il·lustríssima Senyora Roser Camps*